

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K;
za četrt leta 3.50 K, mesečno 1.20 K.
za Nemčijo za pol leta 7.90, za četrt
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9.50 K za četrt leta 4.80 K

Posredna številka 18 v.

Reklamacije so poštne prose.
Nefrankirana pisma se ne spro-
jemajo. Rokopis se ne vračaja.
Inserati: Enostopna peti-vrstica
(širina 88 mm) za enkrat 20 vin.
večkrat po dogovoru.

II. Štev.

V Ljubljani, v četrtek, dne 27. januarja 1910.

Leto XIII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo.
„Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljave
naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo
„Rdečega Prapora“, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Vabilo na naročbo.

Sodruge in prijatelje vabimo na novo na-
ročbo, dosedanje naročnike pa, katerim je potekla
naročnina koncem meseca januarja, da jo zo-
pet obnové.

„Rdeči Prapor“

izhaja trikrat na teden ter velja

Za Avstro-Ogrske dežele:

za celo leto K 14.—

za pol leta „ 7.—

za četrt leta „ 3.50

na mesec „ 1.20

Za Nemčijo:

za pol leta K 7.90

za četrt leta „ 4.—

Za Ameriko:

za pol leta K 9.50

za četrt leta „ 4.80

Obenem prosimo cenjene naročnike, naj pri-
poročajo naš list svojim sodrugom, prijateljem in
znancem, naj ga zahtevajo po gostilnah in ka-
varnah, v katere zahajajo in naj nam pošljejo
naslove takih znancev, ki bi ga naročili, če jim
ga pošljemo na ogled.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Vera v nevarnosti.

Zopet jo je zagodel „Slovenec“: Vere je pre-
malo. Zajahal je svojo Rozinanto, da bi sel bran-
iti vero.

Dobro poznamo to melodijo in stara je. Če jo
klerikalno glasilo zopet poje, ima za to svoje po-

sebne razloge. Dolgo že polni predala s samo
„politično“ politiko in iz taktičnih ozirov brenka
na narodnjaških strunah. Tega ne vidijo radi v
najvišjih cerkvenih krogih. V interesu klerikalizma
dovoljujejo včas, da si črni bratci ogrejejo narod-
njaški plašč in si zakrijejo lice z nacionalistično
krinko. A to ne sme biti nikdar kaj drugega kakor
maskarada in ne sme predolgo trajati, ker bi bilo
nevarno, da bi se je maskare sicer privadile. Cer-
kev pa za svoje namene ne more rabiti naciona-
lizma, zlasti pa ne nacionalizma malih narodov,
kajti njeni interesi so več kakor mednarodni. Koz-
mopolitični so.

Ko se je zazdelo visokim cerkvenim gospodom,
ki pretiravajo celo svojo pravilnost, da bi sloven-
ska klerikalna stranka utegnila priti preblizu na-
rodnosti, so sklenili, dati ji primerno lekcijo. Gi-
banje v Istri za staroslovansko bogoslužje je
ustvarilo ugodno priliko. Zakotna „Zarja“ v Trstu
je dobila nalogo rablja in je zalučila Šustersičevi
vojski v obraz očitaje, da je „modernistična“. In
„Slovenska Ljudska Stranka“ je zacvilila.

Bilo bi vse drugače, ako bi bila res ljudska
stranka. Pogumno bi se bila postavila v bran in
se tudi boja ne bi bila ustrašila. Toda kaj bi bilo
iz te „ljudske“ stranke brez protekcije najvišjih
cerkvenih faktorjev. Kmalu bi skopnela kakor lanj-
ski sneg in zato si mora varovati to protekcijo
kakor punčico v očesu. Od prvega napada se trudi
„Slovenec“ na vse pretege, da bi dokazal svojo
ortodoksno in odvalil od sebe sum „modernizma“.
Z novim „navdušenjem“ vihti meč proti vsem svo-
bodomislecem, brezvercem in krivovercem, ponižno
molči o Istri pa lomi koplje za — vero.

Naenkrat je zopet premalo vere na svetu.

Čudna je pravzaprav ta melodija v slovenskih
klerikalnih ustih. Če bi je peli tam nekje na Fran-
coskem, bi človek še nekoliko razumel. Toda na
Slovenskem? ... Kako je pravzaprav pri nas? Kle-
rikalni generali nam zatrjujejo dannadan, da

nima na Slovenskem nihče drug pristašev kakor
„Slovenska Ljudska Stranka“. Ker je „S. L. S.“
splošno katoliška, bi morali pravzaprav misliti, da
govori čisto resnico; kajti lagati je prepovedano.
Bodimo torej tako naivni, pa verjemimo: Na Slo-
venskem so sami klerikalci. Iz tega se pa dajo iz-
vajati sledeče posledice:

Klerikalec je katoličan, veren katoličan. Tak
ima svojo vero in svoje čvrsto versko prepričanje
in njegova vera ne more priti v nevarnost. Na
Slovenskem je torej sama vera, na Slovenskem ni
vera v nevarnosti, in kar ni v nevarnosti, ni treba
braniti. Ker ima klerikalna stranka nalogo, braniti
vero, ki je pa vsled izključnega klerikalizma popol-
noma verna, je klerikalna stranka nepotrebna.

Ali pa:

Klerikalna stranka mora varovati vero pred
njenimi budimi in močnimi sovražniki. Na Sloven-
skem je vse klerikalno. Tistih par nevernikov, ki
se še skrivajo v kakšni tovarni ali pisarni, ni vred-
no vpoštovanja; to nima moči in klerikalci bodo
to itak v najkrajšem času pozobali. Vera je pa v
nevarnosti, kajti drugače je ne bi bilo treba varo-
vati. Nevarnost je velika; tako nam zatrjuje „Slo-
venec“ in tako je soditi po velikanskih klerikalnih
pripravah. Nevarnost pa ne more prihajati od svo-
bodomislecev, socialistov in podobne sodrge, ker
je teh komaj peščica na Slovenskem. Torej more
prihajati edino od klerikalcev.

In to je res. Največja nevarnost za vero je
klerikalizem.

Rudarska stavka v Bosni.

Sarajevo, 20. januarja.

Dobro bo, če izredo delavci tudi izven te bla-
zene dežele, kako se godi njihovim tovaršem v
Bosni in Hercegovini. Nekdanjega „idilnega živ-
ljenja“ v teh krajih je že davno konec; kapitalizem
se je vgnездil v Bosni in Hercegovini, kakor se bo
po vsem svetu in naravnost njegova posledica so

PODLISTEK.

Savičev pesimizem.

Dalje.

Beda, iz katere se ni mogel izkupati, je pre-
gnala dokaj svežosti iz njegovega srca. Njegovo
zaupanje v življenje se je močno skrčilo. Užitka
ni imel nobenega, a skrbi so ga vedno morale.
V takih razmerah pobledevajo mnogi cilji.

Seveda se je sedaj dosti temeljito zanimal
za politiko. A tudi to mu ni moglo povzdigniti
čuvstev. Vesti, ki so prihajale iz domovine, so
bile jako tužne. Nič se ni gibalo, povsod je bilo
mrtvo. Včas se mu je zdelo kakor bi bila njego-
vemu narodu izrečena smrtna obsodba.

Tudi pogled po okolici ni bil radostnejši. V
okraju, kjer je bival, so živeli večinoma delavci.
Nehoté je moral videti, kako bedno životarijo
ljudje, katerim dolguje človeška družba mnogo
hvaležnosti. Videl je, da se gibljejo, da se zdru-
žujejo, da se boré, a da se njihove razmere nič
ne izboljšajo.

Njegova duša je bila skoraj vedno žalostna.
Sive sence ljudske bede so legale na njegovo
življenje, splavale so mu v srce in globoka, mo-
reča bol se mu je vgnездila v prsi.

Kjer je hodil, mu je bilo, kakor bi mu ob
strani doneli obupni glasovi: Pomoči! Pomoči!

A pomagati ni mogel. Sam je bil tako beden
kakor one množice, katerim je trpljenje pritiskalo
svoj neizbrisni pečat na čelo.

Če je bil zvečer izmučen, da ni mogel čitati,
da ni mogel mirno sedeti in da same utrujenosti
ni mogel zaspati, je šel včas na izprehod. Težko
je hodil, kajti v njegovem slabo rejenem životu
je bilo le malo moči. A zrak je bilo edino kre-
pilo, katerega si je mogel privoščiti. Tedaj jo je
včas zavil v mesto, kjer je zvečer tako lepo
svetlo po širokih ulicah, polnih srečnega, vsaj
navidezno srečnega ljudstva, ki se zabava s kram-
ljanjem, s koketiranjem, s smehom, ki se ustavlja
pred visokimi okni izložbenih skrinj, napolnjenih
raznovrstnega blaga, zlata, biserov; ki posedajo po
verandah kavarn in gostiln, modrujoči o visoki
politiki in obirajoči druge ljudi.

Včas mu je srce poskakavalo, kadar je zašel
med to ljudstvo. Sedaj ne več. Jeza ga je grabila,
ko je pomislil, da se tu tratijo bogastva, brez-
miselno, neumno, dočim v njegovem sosedstvu
pridni ljudje stradajo in predčasno umirajo —
radi pomanjkanja. On sam trpi — trpi . . . , a to
bi še pozabil, da ni na tisoče drugih, ki enako
trpe. In kdo je kriv? Ali ne pada greh na dušo
malomarnim gizdalinom in gizdalinkam, ki tukaj
po neumnosti zapravljajo denar? Odkod imajo
ta bogastva? Kdo jim jih je vstvaril?

Bili so hipi, ko je mislil, da mora skočiti
med to ljudstvo in glasno zakričati: To je vse
pokradeno, vse priropano! Dol s tem lišpom!

Kako blazno! Haha! To so njegovi pristni
občutki, a da jih izreče, bi ga zaprli — v ječo,
ali pa v norišnico.

A vendar bi si olajšal srce . . .

Semtertja ga je zbolelo še nekaj drugega.

Koliko je bilo ženske krasote na tem Ringu,
v tem mestnem parku! On je bil tako mlad, v
njem je bilo toliko življenske moči, tako ljube-
zensko hrepenenje se ga je polotilo včas, da se
je zbal norosti. Gledajoč vso to svežo, mlado
lepoto, te dražestne, cvetoče obraze, te iskreče
se oči, poslušajoč te zvonke, srebrne glasove,
mu je zašumela kri v ušesih in završela v glavi;
srce mu je mogočno utripalo, kolena so se mu
šibila. On bi tako rad ljubil kako mlado živo
bitje! Toliko neskončne ljubezni je bilo v njegovi
duši, da bi moralo zadostovati za cele rodove
— in vse to je zaprto, pokopano. Njega ne ljubi
nihče. Kaj bi dal za en objem, za en vroč
poljub . . . !

Tedaj je včas videl žensko, lepo, elegantno,
ki mu je gledala v oči, kakor bi mu njeni po-
gledi hoteli reči: Glej, tu najdeš, česar iščeš. Jaz
te hočem ljubiti.

In v duši se mu je dvignil gnus in — po-
milovanje.

— Moj Bog! Kdove, koliko sramote, ko-
liko duševnih bolečin velja ta tvoja fina obleka,
ta tvoj lišp, vse to, kar — potrebuješ, da pri-
vabljaš in mamiš moški svet, vsa ta sredstva
tvoje obrti! Kdove, iz kakšnega morja solza se
je dvignila ta tvoja — ljubav! Kdo je kriv?

Ha! Kakšen svet! Koliko laži, koliko moč-
virja! Kdo reši to ljudstvo?

Dalje.

socialni boji čisto industrialnega značaja. Krepko se razvijajoč socializem je naravna posledica kapitalizma.

Na Kreki ima država rudokope. Torej država kot podjetnik. V tej lastnosti je kmalu pokazala delavstvu, da le ni tista dobra, za blaginjo ljudstva skrbeča in mogočna mamica, ki naj bi narod verjel vanjo. Že večkrat je država kot delodajalec prisilila delavce, da so šli v boj za svoje pravice. Doslej so bili uspehi slabi, ker delavci se niso vedeli, kaj je organizacija. A spoznati so morali tudi to in letos so vsled žalostnih gospodarskih razmer zopet morali stopiti v stavko.

Zanimivo je, kako se razvija ta boj. Birokrati pri deželni vladi v Sarajevu in pri ministrstvu na Dunaju nečejo spoznati, da je delavcem nemogoče živeti ob sedanjih malih mezdah. Niti sedaj, ko so se tudi neorganizirani delavci pridružili štrajku, se jim niso odprle oči. Delavska Zveza v Sarajevu je poslala svojega tajnika na bojišče; na to se je poslalo ministrstvu obširno pojasnilo delavskih zahtev. Poslanec dr. Renner je posredoval pri ministrstvu. Delavci so pa dobili odgovor, da se bo vlada šele tedaj pogajala z njimi, ko se vrnejo na delo. To je bilo delavcem sumljivo, zakaj na ta način so bili že večkrat speljani na led. Na svet delegatov Delavske Zveze, ki so jih opozorili, da se vsak hip lahko vrnejo v stavko, so vendar sklenili, v ponedeljek provizorično začeti z delom. Med tem je prišel z Dunaja brzjav, da bode pogajanje tam in da naj pridejo delavski pooblaščenca na Dunaj. Toda kaj se je zgodilo na to?

V ponedeljek so začeli po nalogu ravnatelja Sladačeka zdravniško preiskovati delavce, češ, da gre za nov sprejem. Povrh bi bil moral vsak delavec izreči besede: »Gospod, prosim Vas za delo.« Seveda so bili delavci prepričani, da bi ravnatelj porabil priliko in pognal vse tiste, ki mu niso všeč. Ker je uprava sama imela slabo vest, je bila pripravljena cela vojska žandarjev. Delavci res niso sprejeli teh pogojev. Ko so hoteli oditi v mesto, so jim žandarji zastopili pot.

V Sarajevu je odsečni predstojnik Mikuli sprejel delavske zastopnike sila arogantno in ko so mu povedali, da ne prevzamejo odgovornost za posledice takega ravnanja, je začel kričati: »Ven! Ven!«

Trije rudarski delegati in tajnik Zveze so se odpeljali na Dunaj. Delavci so pa sklenili, da v takih razmerah ne gredo na delo, dokler se ne izpolnijo njihove zahteve in ne dobe zagotovila, da ne bo noben delavec odpuščen radi štrajka. Tako nas uči država, spoznavati njeno »dobroto«.

Socialistični duhovniki.

Ni povsod tako kakor pri nas. Na Sloveškem misli ves svet, da duhovnik sploh ne more biti nič drugega kakor klerikalec in zadnje čase izumirajo tudi tisti duhovniki, ki se niso hoteli v nobeni obliki mešati v politiko, ampak biti le kristjani. V Jegličevi dobi ne gledajo radi takih duhovnikov, ampak bi radi imeli same »farje«, to se pravi duhovne, ki preganjajo mir in spravo, ki ne trpe tolerance in ki nosijo neprenehoma meč v roki. Tuintam je posamezen duhovnik, ki mu ne ugaja divjanje; včasih se najde v črni suknji celo mož, ki razume, da se delavstvo bojuje za svoje pravice in da se morajo izpremeniti temelji družbe, če naj se človeštvo poboljša. Toda bognečaj da bi pokazal tako mišljenje! Vse stezice bi se mu zaprle in vsa upom za svojo osebo bi moral dati slovo.

V drugih krajih sveta so pa kot, in sicer ne najbolj skriti, kjer je drugače. Tako n. pr. so se pokazale zanimive prikazni ob sedanjih angleških volitvah. O tem nas poučuje poročilo o nekem volilnem shodu v Leicesteru, kjer je posebno razvita čevljarstva industrija. Shod, ki ga je sklical sodrug Ramsay Macdonald, se pristava najznamenitejšim manifestacijam tega volilnega boja. Glavni govor za kandidate je imel najbolj priljubljeni baptistični pridigar na Angleškem, sedemdesetletni, mladeniško ognjevit dr. Clifford, ki se ponosno imenuje sina nekega šarlista. Njegov izvrstni govorniški dar je večkrat izval prave viharje odobravanja shoda, na katerem je bilo več kakor 4000 z rdečimi kokardami okinčanih poslušalcev.

Prava senzacija dneva je bil govor znanega pisatelja Maure Hewletta, ki ga imenujejo angleškega Anatole Francea. V dolgem, z globokim čustvom izrečenem govoru je razvil svoje prepričanje in svoje socialistično mišljenje. Velikanski vtisk je napravil način, kako je izvrstni pisatelj svetovne slave prikazal delavcem velikost njihove moči, kako

je slavil njihov zgodovinski poklic in jih pozival, naj postanejo odrešitelji Evrope od vojske in kapitalističnega trinoštva.

Kandidat sodrug Macdonald sam je priznaval v svojem govoru načela mednarodnosti in odločno odbil zahteve Blatchforda, ki hoče, da bi se Anglija oboroževala proti Nemčiji. Macdonald je naznačil za cilj delavske politike, da mora vsaka država dati vsakemu človeku, ki hoče delati, ne le možnost, da živi, ampak da dobro živi in je v ta namen zahteval odpravo vsakega dohodka, ki ne izhaja iz dela. Zanimivo je bilo tudi, da je takoj izza Macdonalda ostal eden najbogatejših podjetnikov v mestu, bivši liberalni poslanec in izjavil, da je s svojim prepričanjem na strani delavske stranke, ker ne sme ostati tako, da bi manjšina ljudi brezbržno živela na račun ogromne večine težko delajočega in trpečega naroda.

Pojava pridigarja, kakršen je dr. Clifford, se zdi izven Anglije nekaj izvenrednega. Na Angleškem pa ni nič nenavadnega, da se duhovnik izreka za socializem. Tako je n. pr. sam nadškof v Jarku izjavil, da je bilo devetnajsto stoletje doba individualizma, dvajseto pa pripada socializmu. Tudi trški škof ter anglikanski duhovnik Adderley, nadalje nonkonformistični (izven državne cerkve stoječi) duhovniki Campbell, Rattenburg in mnogi drugi so socialisti in javno priznavajo svoje socialistično mišljenje.

Politični odsevi.

* **Rekonstrukcija ministrstva** je zopet na dnevnem redu. Medtem ko se vrše v Pragi pogajanja za delavnost češkega deželnega zbora, se baje vrše na Dunaju tiho priprave za preosnovo ministrstva. Sedanja vlada ostane le še malo tednov na krmilu. Ob začetku prihodnjega posvetovanja državnega zbora se bode izvršila preosnova ministrstva in sicer bode nastopilo prehodno uradniško ministrstvo, kateremu bode sledilo v najkrajšem času parlamentarno.

* **Glede češkega deželnega zbora** so imele včeraj dopoldne vse češke stranke skupno posvetovanje, na katerem se je slednjič pokazalo v raziranju na to stvar popolno soglasje. Ne ve se še, ali bo izjava Čehov Nemcem zadovoljila, ali ne. Vlada bi — če le mogoče — rada sklicala deželni zbor na 1. ali 3. februarja. Definitivno se odloči usoda deželnega zbora v sredo, ko se bodo Mladočehi oficijelno izjavili o pogajanjih.

* **V štajerskem deželnem zboru** so socialisti demokratske glasovali za narodno ločitev deželnega šolskega sveta, ker se to strinja z načeli narodne avtonomije.

* **O službeni pragmatiki za državne uradnike in uslužbence** se je zadnji čas precej govorilo in pisalo. Neki uradniški list je celo objavil celo besedilo pragmatike, češ, da je to veren prepis vladnega načrta. Oficijelno se sedaj razglša, da vlada svojega načrta sploh še ni izročila javnosti in da se vse dosedanje vesti ne vjemajo z njenim načrtom, ki bo predložen državnemu zboru. Bilo bi želeli, da bi bilo res tako, zakaj kar se je tuintam govorilo o vladnih namenih, je bilo gorostansko. Tako se je pripovedovalo, da hoče vlada pač upeljati časovni avanzma, da pa namerava zato uradnikom vzeti — volilno pravico. Res je, da je kaj takega v dvajsetem stoletju neyerjetno in absurdno, vendar bi pa bilo dobro, če bi vlada javno in odločno povedala, da nima takih nemogočih namenov. Kajti za uradnike se je izdalo že toliko nazadnjaških in absolutističnih naredb, da ne bi bil čudež, če bi kdo verjel tudi tako neznanselnost.

* **V turškem parlamentu** je veliki vezir Hakkı razvil precej napreden program.

* **Proces radi atentata na Karpova**, načelnika ruske politične tajne policije, se je pričel v petek. Javnost je izključena. Obtožen je Voskresenski j, kateremu obtožnica očita, da je bil član hudodelske organizacije, ki je imela namen, prekucniti obstajajoči red in uvesti demokratsko republiko, ter da je umoril polkovnika Karpova. Voskresenski j ne taji umora. Iz pisma, ki so jih našli pri njem, se vidi, da je že prej nameraval atentat na generala Gerazimova, ki je bil pred Karpovom načelnik politične policije.

* **Franconski ministrski predsednik Briand** je odgovarjal na razne interpelacije, da je cerkev na pomirljive besede, ki jih je govoril, ko je nastopal službo, odgovorila z bojnimi klici. Nekateri katoličani nočejo miru v deželi, ker ovira njihove namene. Tiste katoličane, ki so nastopali za mir, so denuncirali kot izdajalce. Novi boj je izbruhnil po dogovoru vseh sovražnikov republike. Škofi so bili lahko umni, da so izdali znano izjavo proti svobodni soli. To so pozneje dobro čutili, zato so škofje v Versailles, v Nici in drugje poizkušali popravljati napako. Pouk neduhovnikov o morali je več vreden kakor dogmatični nauk. Vlada je pripravljena, varovati učitelje napadov.

* **Japonska vlada** je že izročila ameriškemu poslaniku svoj odgovor, s katerim odklanja nevtraliziranje mandžurske železnice.

* **Ruski zunanji minister** je izročil poslaniku ameriških zveznih držav spomenico, ki naglašja, da je Rusija zavzeta za nerazdruživost in neodvisnost Kitajske, navaja pa take argumente, ki utemeljujejo, da se odklanja nevtralizacija mandžurske železnice.

* **Angleške volitve.** Do sobote je bilo izvoljenih 217 konservativcev, 179 liberalcev, 33 delavskih kandidatov, 65 nacionalistov. V Briggu, kjer je bil zadnjič (leta 1907) izvoljen konservativec, je sedaj zmagal liberalni kandidat. V Clytlerve so socialisti pridobili nov mandat. Izvoljen je socialist Sha kleton proti konservativcu Smithu.

* **Turška vlada** je odvzela poštni debit sofijskemu listu »Večernja Pošta«. Isto namerava ukreniti tudi glede sofijskega »Dnevnik«, češ, da ga bolgarska vlada v agitacijske svrhe pošilja po 1000 izvodov v Makedonijo.

* **Japonski parlament** se je v petek sešel. Ministrski predsednik Kačura je naglašal, da so japonske razmere z vsemi državami, s katerimi ima pogodbe, dobre in da se je zveza z Anglijo še učvrstila. Vsa vprašanja med Japonsko in Kitajsko so se vzajemno rešila.

* **Amerikanski senat** je sprejel zakon o anekstiji Spitzbergena, ker imajo ameriškimi državljani (velekapitalisti) tam rudnike.

Turški parlament zgorel.

Kakor smo že poročali, je v Carigradu zgorela dragocena palača Čiragan, v kateri je bil nastanjen turški parlament. O tem dogodku, ki je spravil ves Carigrad na noge, se še poroča:

Uničenje čiraganske palače pomenja že iz gmotnih ozirov velikanske škodo za turško državo; škoda se ceni na 10 milijonov turških funtov. Požar pa se tudi smatra za pomemben političen dogodek. Ko se je koncem lanskega leta sklenilo, da se namestita v palači parlament in senat, so se oglašali v »pravovernem« turškem prebivalstvu glasovi, ki so pravili, da pomenja nameščenje parlamenta v čiraganski palači omeščenje prostorov, kjer je živel in umrl kalif. Tja bi namreč ne smeli zahajati niti kristjani niti židje, kakor se sedaj godi.

Vse časopise toži vsled požarja v Čiraganu in označuje uničenje palače za težko narodno izgubo. »Jeni Gazette« zahteva, naj se oni, ki niso prav nič skrbeli za varstvo pred požarjem, kaznujejo.

Goreti je pričelo prav med sejo parlamenta, a to skoraj po celi palači naenkrat. Za nekaj trenutkov je bilo celo mogočno poslopje, zgrajeno iz mramorja in lesa, v plamenu. Rešili so važne akte, v ostalem pa je palača popolnoma zgorela. Streha se je zrušila, stojijo le črni zidovi in pa v mayrskem slogu zgrajeno pročelje. Prvotno se je mislilo na nesrečen slučaj, ker je gorelo po vsem poslopiju naenkrat; v centralno kurilno napravo se je morala vrniti kaka napaka. Poznejša poročila pa zagotavljajo, da je požig dokazan; na sumu imajo Staroturke, ki se še danes ne morejo sprijazniti z ustavnimi razmerami v deželi.

Da je mogla zgoreti vsa palača takorekoč do temelja, so mnogo krive zastarele razmere pri požarni brambi v Carigradu. Gasi se tam kakor pred stoletji s škafi in podobnimi posodami. Če je količjak ognja, mora že vse zgoreti, preden pride »požarna bramba« na mesto. Tako je bilo tudi s čiragansko palačo. Mogoče, da bo to povod za reorganiziranje in moderniziranje gasilstva v turškem glavnem mestu.

Ponesrečil se ni nihče razun nekega italj. delavca, ki si je strl nogo.

Umetnost in književnost.

: **»Naši Zapiski«** izidejo kot januarska in februarjska številka skupaj na 64 straneh sigurno drugi teden.

Rešeni rudarji.

V soboto smo poročali, da je v Gelsenkirchenu zasulo šest rudarjev in da se je pozneje udrila še druga stena, vsled česar je postalo reševanje zelo težavno in naravnost nevarno. Bati se je bilo, da bo treba sedem dni, preden se pride do ponesrečencev in da tedaj ne bo nihče več živ, tembolj, ker niso reševalci dobili nobenega znamenja življenja več.

Na srečo se je v soboto položaj popolnoma izpremenil in ob 3,2. popoldne se je posrečilo, dobiti **vseh šest zasutih rudarjev. Vsi žive.**

O rešitvi se poroča:

V soboto, ob 1 in 40 minut popoldne se je posrečilo, rešiti zasute. Vsi so lahko peš odšli v umivalnico; enemu je roka zlomljena.

Že zgodaj zjutraj se je razširila vest, da so ponesrečenci še živi. Na mestu nesreče se je zbrala velika množica, več nego tisoč ljudi. Davi niso bili

reševalci od zasutih več kakor meter oddaljeni, je bilo reševalno delo vendar jako težko. Ker se je vedno nanovo usipal material, se je moralo neprenehoma podstavljati. Končno je le še ena plast ločila zasute od reševalcev. Glasno so jih tolažili, od spodaj so prihajali klici, ki so izražali upanje. Pripravljena so bila že nosila, zdravila, okrepila, mleko, konjak i. t. d. Tudi več zdravnikov je bilo na mestu, če bi bilo treba pomagati. Naenkrat, bilo je blizu 1/2, se je bliskoma razširil glas, da so revalci dosegli zasute. Še nekoliko minut in prvi ponesrečenec se je prikazal, spremljan od tovarišev reševalcev, pozdravljen od tičočevih, ki so koprne čakali na ta trenotek. Videti je bilo, kakor da se je vsej množici odvalil ogromen kamen od srca. In nepopisna radost je dosegla vrhunec, ko je šla od ust do ust vest, da je vseh šest rešenih.

Prvi ponesrečenec je imel zlomljeno roko. Po kapljicah so mu dali mleka in konjaka, potem so ga prepeljali v bolnišnico. Reševalci so bili med tem že zopet v jami in kmalu so se vrnili z drugim zasutim. Ta je bil zelo oslabiljen. Na glavi je imel rano in je bil izgubil mnogo krvi. Ko so ga okrepčali in za prvo silo obvezali, so ga spravili v bolnišnico. Drugi so bili zdravi in nepoškodovani ter splošno v precej dobrem razpoloženju, dasi so bili nad 90 ur zasuti.

Pripovedovali so: Ko se je udrlo skalovje, padli so tramovi tako, da je nastalo nekako pristrešje, ki jih je varovalo, da jih kamenje in sipina ni zmečkala. Prvi čas je bilo razmeroma dobro. Lakota jih tudi zadnji čas ni tako morila kakor grozna žeja. Prva dva sta morala razven tega še mnogo trpeti vsled ran.

Vse so pa lažje pretrpeli, ker jih je krepčala zavest, da se skrbi za njih rešitev. Ves čas so slišali glasove svojih reševalcev in šum orodja. Tako niso niti za trenotek izgubili upanja.

Domače vesti.

— **Kranjski deželni zbor** je torej zopet imel ejo z nenavadno obširnimi dnevnimi redom. Klerikalci so vložili nujen predlog, da se pospeši regulacija kamniške B-trice, ker niso le pozamezne hiše, temveč že cel vasi v nevarnosti. Potem je poslanec Piher interperiral o prestrojem postopanju državnih gozdarskih organov na Gorenjskem. V upravni odsek se je namesto drja. Tavčarja izvolil dr. Novak. — Poročilo deželnega odbora o predlogu, da se rudniška ces. kr. šola v Idriji preosnuje v javno ljudsko šolo, se je izročilo finančnemu odseku. Zadeva kaže sedaj sledečo sliko: Dne 6. februarja 1906 je deželni šolski svet naznanil deželnemu odboru, da rudniški erar ne more prevzeti odgovornosti za tako izobrazbo šolske mladine, ki bi bila primerna sedanjim razmeram in zahtevam. Za stavbo, vzdrževanje in notranjo opravo šolskih prostorov, za kuhinjo, razsvetljavo in snajenje bi bila idrijska občina v prvi vrsti dolžna skrbeti. Poljedelsko ministrstvo, kateremu je pripadalo rudništvo, je izjavilo, da je pripravljeno, prepustiti sedanje poslopje z vsem inventarjem idrijski šolski občini toliko časa v brezplačno porabo, dokler bo ljudska šola nastanjena v njem, če se občina obveže, da bo rudniškemu ravnateljstvu povračevala stroške za vzdrževanje poslopja ter davke. Tri leta bi ministrstvo plačevalo kranjski deželi po 27000 K za učiteljske plače, potem pa vsako leto 3000 K manj, tako da bi po 12 letih prenehalo vsako plačevanje ministrstva. Pri komisiji obravnavi v Logatcu dne 14. marca 1906. je deželni odbor zavzel stališče, da se je ministrstvo leta 1873. prostovoljno zavezalo, nositi stroške za idrijsko šolo; to se ima smatrati za koncesijo, ki je kljub prostovoljnosti pravoveljna, pa je treba za preosnovo šole pritrdila deželnega zbora, ker brez takega pritrdila deželni odbor tudi učiteljskega osebja z rudniške šole ne bi mogel prevzeti v status ljudskosolskih učiteljev. Podobno stališče je zavzemala tudi idrijska občina. O zadevi bo torej najprej imel sklepni finančni odsek, potem pa deželni zbor.

— **Občni zbor zveze okrajnih bolniških blagajen v Trzinu**, ki je bil v nedeljo, 23. t. m. v zborovalnici delavske zavarovalnice proti neugodam, je bil dobro obiskan. Udeležilo se ga je 49 delegatov. Pri dopolnilnih volitvah v zvezinupravni svet so bili izvoljeni dosedanjí člani: Franc Bartl (Ljubljana), Melchior Čobal (Zagorje) in Ermenegildo Nigris (Sagrado); kot namestniki: Ivan Minar (Ljubljana), Franc Sitar (Zagorje) in Josip Tunčar (Gorica).

— **Uboj v Štepanji vasi**. V četrtek zvečer je prišlo v neki hiši v Štepanji vasi do prepira in naposled do boja med hlapcem Antonom Petričem in 19letno Francisko Komotar. Ker Komotarjeva ni bila kos Petriču, je v jezi pograbil za nož ter ga porinila nasprotniku v život. Petriča so prepeljali v deželno bolnico, kjer je kmalu nato umrl. Dekle je po storjenem činu živinilo. Naknadno se o tej zadevi še poroča, da se je pripetil dotični dogodek pri Mekincu h. št. 21 in da je Petriča za-

bodla 15 letna dekla Terezija Bizjak, doma iz kamniškega okraja, ne pa Franciska Komotar, kakor se je včeraj krivo poročalo. Petriča slikajo kot velikega nasilneža, ki je bil v zadnjem času zelo vdan pijači. V tem stanju je neprestano nadlegoval Bizjakovo, jo tepel in psoval. Pravijo, da ni izključeno, da bi Bizjakova izvršila svoje dejanje v silobranu.

— **Nesreča v Ribembergu**. Jožef Birska, po domače Turk, iz Britofa je padel pod voz, ko je peljal rahle v vinograd. Ker ni bilo takoj nobene pomoči, je mož obležal mrtev pod težkim vozom.

— **Dunajski arzenal** nameravajo premestiti z Dunaja na Steinfeld pri Dunajskem Novem mestu. Zgradili so že dvojne velike poslopj. Zgraditi nameravajo tudi veliko tovarno za municijo, v kateri se bo izdelalo vsak dan 100.000 patron.

— **Ljubljanske kovinarje** se ponovno opozarja na sestanek, ki bo v nedeljo dne 30. t. m. v Hafnerjevi pivovarni. Začetek ob pol 10. dopoldne. Potrebno je, da so navzoči tudi iz posameznih delavnic. Agitirajte za udeležbo! Odbor.

Društvene vesti.

§ **Delavsko izobraževalno društvo v Gorici** sklicuje izvanreden občni zbor v nedeljo 30. t. m. ob 1/2. 11. dopoldne v društvene prostore Via Teatro 20. Dnevni red: 1. Poročilo. 2. Spremembe pravil. 3. Volitev novega odbora. 4. Raznoterosti.

§ **Vatopnice za mednarodni ples** goriških organizacij, ki bo v soboto, 5. februarja v veliki dvorani «Central», se dobivajo v društvenih prostorih. Zaupniki v mestu in okolici se vabijo, naj agitirajo.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarinah in brivnicah

„Rdeči Prapor“

Iz stranke.

o **Goriški delavski prostori**. Vsom organizacijam in sodrugom se naznanja, da se preseli tajništvo deželne organizacije goriške s 1. februarjem v nove prostore Via Tre Re, poleg odvetniške pisare sodruga drja. Tuma. Tja se preselijo tudi vse organizacije.

Zadnje vesti.

Ljubljanska volilna reforma. Kranjski deželni zbor je sprejel klerikalni načrt občinskega reda in volilnega reda za podlago specialne debate. Potem je pa dr. Šustersič predlagal, da se izroči načrt ljubljanskemu občinskemu svetu, da sporoči najkasneje v dveh mesecih svoje mnenje o njem. Ta predlog se je sprejel. O debati, ki je bila v marsikaterem oziru zanimiva, poročamo prihodnjič.

Niževavstrijski deželni zbor. Dunaj, 26. januarja. V deželnem zboru je imel poslanec sodrug Seitz velik govor, v katerem je mojstrsko polemiziral z namestnikom grefom Kielmannseggom ter temeljito posvetil sleparstvu z volilnimi imeniki. Kielmannsegg je bil med Seitzevim govorom odsoten in se je dal zastopati po grcu Lamazanu, ki ga splošno smatrajo za nekakega vrhovnega namestnika. Govor je napravil v zbornici globok vtisk in je krščanskim socialcem do dobrega sapo zaprl.

Ogrski državni zbor. Budimpešta, 26. januarja. V zbornici poslancev se je nadaljevala „razprava“ o vladarjevih ročnih pismih in o Khuenovem programu. Hrupa in skandalov je bilo zopet dovolj. Če ne bi bila znana Khuenova lisjaska natura, bi se človek čudil, da se ni odgodil državnega zbora. Včeraj je celo tako govoril, kakor bi upal, da se bo dala večina zbornice prepričati od njegovih besed in mu dovolila zakone, ki jih je predvčeranjem predložil. Seveda ni tako neumen, da bi res mislil kaj takega. Toda zložil si je svojo vlogo tako, kakor da hoče glumiti resnično ustavnega ministra. Justhovci silijo, da bi razpustil državni zbor. Tega pa še ne more, zakaj tako hitro ne more niti Khuen dovršiti svojih „priprav“ za volitve. Zato dovoljuje zbornici, da zboruje in krade bogu čas, pa ji še pomaga v tem. Po svoji stari navadi ostaja ravnodušen in hladnokrven ob vseh škandalih, tudi spričo najsilnejših napadov nanj. Za besedo se oglašča čisto ter govori mirno, uljudno, elegantno. Hoitsy od Košutove stranke mu je očital, da bo rabil za volitve vsa nasilna sredstva. Oglašali so se klici: „Podkupovanje!“ „Takemu možu ne bomo izročali svoje lastnine in krvi.“ Khuen pa je mirno in z glasom globokega prepričanja odgovoril: „Čvrsto verujem, da si pridobim polagoma zaupanje celega naroda.“ Seveda se je vsa levica krohotala in Zboraj je zehkal: „Z denarjem ali v bajoneti.“ A Khuen je nadaljeval o parlamentarizmu, o ustanovitvi i. t. d. Kakor značilna napoved so se slišale njegove besede: „Kmalu bom na jasnem in tedaj sledi daljše.“ — Poklican sem na delovanje. — Andraš je rogovihl proti enaki volilni pravici, češ, popolna politična enakopravnost je le na mesecu. Potem je govoril Khuen zelo dvomljivo o volilni reformi; dejal je, da je med njegovimi in Andraševimi nazori o tem predmetu le malo razlike in da se bo morda tudi ta še poravnala.

Angleške volitve. London, 26. januarja. Doslej je izvoljenih 236 konservativcev, 205 liberalcev, 35 delavskih kandidatov in 70 Ircev.

London, 26. januarja. Po najnovejšem poročilu je izvoljenih 238 konservativcev, 213 liberalcev, 36 socialistov in 71 Ircev.

Morilec Karpova. Peterburg, 25. januarja. Morilec policijskega načelnika Karpova, Voskresensky je bil danes v Peter Pavlovi trdnjavi obešen.

Dopisi.

Zagorje ob Savi. V štev. 17. «Slovenskega Naroda» so gospodje narodnjaki zopet po svoji že stari metodi napadli soc. demokrate; seveda posebno je tej bahljivi gospodi na poti sodrug Čobal. Bahajo se z zmago pri volitvah župana in starešinstva. Zmerjajo Čobala, ker ni hotel biti v družbi gospoda župnika Rotha ter «radikalnega» Tomaža Koprivca in drugih; hvalijo gospoda Weinbergerja in pripovedujejo o nekakšnih zaslugah, katerih pa zagorski prebivalci ne poznajo. Da bi njihov napad bil bolj uspešen, so si izposodili tudi sodruga Karla Malovrha, na katerega se sklicujejo, češ, da ni s taktiko Čobala napram liberalcem zadovoljen. Koliko je na tem resnice, prepustimo sodrugu Malovrhu, da jim ob priliki pove sam.

Kakšna je bila zmaga v III. razredu napram soc. demokratem, smo že svoječasno pisali. Bolj klaverna pa je bila še zmaga pri volitvah župana in starešinstva, ker je bilo vse to le po milosti g. župnika Rotha; da pa bi bili kdaj klerikalci brez svoje lastne koristi privoščili liberalcem zmagovalnega veselja, ve menda liberalna stranka sama, da se kaj takega še ni zgodilo. Tako je tudi v Zagorju moral z gorski liberalni radikalizem obljubiti, dabo liberalno-klerikalna večina v občini skrbela za stavbo kaplanije in mežnarije. G. Koprivec je moral hoditi ves advent k jutranjim mašam, tako da se je že njegov prijatelj Meden nad njim zgražal, da je te pobožnosti vendar preveč, da je to resnica, nam je potrdil glede pobožnosti njegov hlapec, katerega si je hotel tudi, kakor svoj čas Andrejca, podjarmiti. Glede kaplanije pa se je hvalil Snaj, da bo Weinberger župan zato, da se stavba kaplanije in mežnarije zagotovi. Mnenja smo zavedni prebivalci v Zagorju, da bi bili liberalci veliko bolj pametni, če bi bili o izvršitvi te volitve popolnoma molčali, ker kompromitirali so se do kosti, kajti če je še dosedaj bil kateri na nejasnem, da je njihov antiklerikalizem sama sleparija, se je moral sedaj prepričati; žrtvovala je namreč stranka svobodomislecev vsa svoja načela za eno samo osebo, da je ostala na krmlju. Raditega se nam zdi, da so sedaj okovani tako v klerikalne verige, da smo smatrali dan volitve za zmago klerikalne stranke in pogreb zagorskega liberalizma; zmagovalne veselice so se namreč udeležili liberalni mrlič in klerikalni pogrebci; nagrobno pa je govoril g. Ivan Rajcer pri odhajanju proti svojemu domu; z besedami «Živio Roth» in «Živio Zaiders č».

Ker pa se nam tudi očita, oziroma Čobalu, da se je združil s kapitalisti, je treba povedati tudi v tem oziru gospodom liberalcem nekaj, kar jim ravno ne bo prijetno, prvič, da so hodili gospodje v talarju okoli ravnatelja in ga prosili radi izvolitve župana, na dan volitve v III. razred so poslali pismeno prošnjo na rudnik, da bi prišli pazniki in uradniki volit, na kar je res prišel za liberalno-klerikalno gospodo na volišče Ritter von Ratzer, pristni Nemec, morda bolj zagrizen, kakor bodisi katerikoli drugih Nemcev. Hodili so prosit združeni gospodje Weinberger, Zaidersič in drugi za kopromis k gosp. ravnatelju; se en dan pred volitvijo se je celo pripeljal s parom konj g. Weinberger prosit za milost, gospoda Ranzingerja pa so nadlegovali tako, da je parkrat zbežal v svojo spalno sobo. V župnišču so bili najradikalnejši gospodje s prošnjo, naj vsaj g. župnik poprime gospoda Ranzingerja, da postane «zvest» liberalno-klerikalnemu kompromisu. To je bil tudi vzrok, da so se socialni demokrate morali vprašati, kaj naj store naprav tako breznačelni in divji sodrgi, katera nima drugega namena, kakor nasprotovati socialno-demokratskemu delavstvu in škodovati, kjerkoli je mogoče. Raditega se je tudi povdarjalo, naši nasprotniki so, bodisi oni ali drugi, torej da bi imeli z njimi kakšno zvezo, je samonasebi razumljivo, da je to izključeno. Zastopnika socialno-demokratske stranke sta se izrazila, da če se bosta udeležila volitve, boste glasovala proti hujšemu nasprotniku; nista pa storila tega radi ljubezni ali kakšne zveze, bodi si s to ali ono stranko temveč raditega, da bi se preprečilo še bolj nesramni in brutalni liberalno-klerikalni kompromisni sovražnici delavstva, dobiti v roke občinsko upravo. Iz teh razlogov je razvidno, da je podtikanje socialnim demokratom samo iz hudobnosti liberalnega sovraštva, ker so se sami res ponujali rudniku in Nemcem, ne pa Čobal. Končno pa jim povemo na uho, da če bi imeli socialni demokrate kakšno zvezo z rudniškim ravnateljstvom in hoteli osebno škodovati liberalnim voditeljem, bi bili to že lahko davno storili, ker je v tej zadevi pač precejšnji kupček gnoje; raditega je veliko pametnejše, da bi se ravnali po pregovoru: kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi preveč na vroče sonce. Capito, liberalci!!!

Pulj. V kasarni so srečni ljudje. Toda vsa ta sreča je samo taka, da z veseljem gledajo v bodočo srečo v svojih suknjah itd. Zaraditega pa, da se ta želja še bolj poveča v veselje, je že usus, da si vsak napravi »supliko« — Saj pa je tudi jasno, da se komisa vsak vojak boji; bal se ga je baje tudi neko drugi. Ker pa pravijo, da mora vsak (?) napraviti predpisane orožne vaje, makar če je 100 let star, samo da še vidi in gre. so pretečeni teden pri nas zaprli nekega Antona Bošnjaka, 45 let starega dninarja, oženjenega, s 4 nedoraslimi otroci — nota bene brez premoženja. — Zakaj? — Za to, ker je šel za kruhom po svetu in za skrbje, da preživi svojo družino. Zamudil je nekaj orožnih vaj med tem časom (služil je od 87—90). — Ko je dne 10. t. m. prišel v Opatiji z nekim orožnikom v dotiko, se je na njega vprašanje po identiteti legitimiral. Orožnik ga je nakazal k okr. glavarstvu v Volosko, kamor se je Bošnjak tudi takoj podal. Pri tem glavarstvu je dobil primarno navodilo, da se ima v teku 24 ur osebno predstaviti v Pulju pri 5. dom. pešpolku. Tudi to je Bošnjak storil v naglici. Toda tu so ga zaprli kot dezerterja, vključ temu, da že iz navedenih okoliščin ne obstoja nevarnost, da bi pobegnil. Bošnjak je bil na Ogrskem ter se je tudi neke tam zglasil pri kontrolnem shodu. Bil je uverjen, da se mu kaznjivega ne more predbacivati nič, zlasti ne, ker tudi nikdar, ko je bil še v domovini, ni dobil pozivnice za orožne vaje. Žena z otroci seveda nimajo od »soldatov« podpore.

Strokovni pregled.

Kovinarji, pozor! Ključavničarji firme Weibl v Ljubljani, Slomškova cesta, stavkajo že šesti teden. Noben kovinar naj ne išče dela pri Weibelnu. Vsak naj se poprej informira v Strokovnem tajnistvu v Ljubljani, Selenburgova ulica 6/II.

* **V tovarni glasovirjev** tvrdke Enrico Bremir v Trstu, ul. Giovanni Boccaccio, je izbruhnila stavka mizarjev vsled prevelikega izkoriščanja delavcev. Tvrdka išče sedaj povsod stavekoka. Da jih v Ljubljani ne bo dobil, zato je poskrbljeno.

Odbor skupne predilniških delavcev v Trzinu sklicuje redni občni zbor te skupine na nedeljo dne 30. januarja 1910 v prostorih gostilne »pri Pelerju« s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo funkcionarjev. 2. Volitev odbora. 3. Raznoterosti. Začetek točno ob 3. popoldne. Cenjeni člani se naprošajo, da se zborovanja polnoštevilno udeležijo. Odbor.

Gospodarski pregled.

Dolg avstrijske države znaša 10 milijard 337 milijonov 900 tisoč kron.

Mednarodna razstava v Argentini. Meseca junija t. l. se vrši v Buenos Airesu mednarodna razstava za poljedelstvo, in sicer kot proslava jubileja stoletne neodvisnosti argentinske republike. Argentinski trg postaja vedno važnejši, in zato se razni narodi kosajo med seboj, da bi svoji trgovini tudi v Argentini pridobili tal. Trgovci in industrijski narodi in države, kakor: Angleži, Francozi, Avstrijci, Nemci, Italijani in Zvezne države so naznanili oficijelno udeležitev na razstavi in so si že tudi zagurali potrebne prostore. Argentinska vlada je naročila svojemu generalnemu zastopniku v Evropi za razstavo, da lahko zglašijo razstavljalci oficijelno priglasenih narodov svojo udeležbo do 1. marca, da bo reprezentacija njihovih dežel tem večja. Natančnejša poročila o razstavi in določila o udeležbi daje vsak argentinski konzulat ali pa generalni komisar v Berlinu. Za razstavo je priglasenih že mnogo avstrijskih tvrdk, zlasti onih za poljedelske stroje.

Direktni davki v Avstriji l. 1907. Statistična centralna komisija je objavila pregled direktnih davkov, ki so se plačali l. 1907. Realni (zemljiški in hišni) davek je znašal 154.215.443 K, pridobnina 97.748.566 K, osebna dohodnina 65.295.838 K, rentnina 12.731.548 K, davčne izvršilne pristojbine z zamudnimi obrestmi 3.774.126 K, skupaj 334.765.521 K. L. 1906. so pa znašali direktni davki: realni davek 150.956.592 K, pridobnina 90.482.947 K, osebna dohodnina 60.801.100 K, rentnina 11.781.860 K, izvršilne pristojbine in zamudne obresti 3.513.157 K, skupaj 317.535.656 kron. V ubožnejših delih države prevladuje realni davek, docim izkazuje na primer Nižje Avstrijska le 31 in Češka 45 odstotkov skupnih direktnih davkov. V Istri znašajo realni davki 61 in v Dalmaciji 65 odstotkov skupne vsote direktnih davkov. Na Nižje Avstrijsko odpade skoro polovica osebne dohodnine, kar je verjetno, ker je na Dunaju največ bogatašev in uradnikov.

Državne podpore za živinoreje. Pet milijonov kron se ima porabiti na leto za povzdigo naše živinoreje. Kakor pišejo, se bo teh pet milijonov razdelilo na posamezne dežele po številu glav goveje živine, ki se redijo v posameznih kronovinah. Po tej razdelitvi odpade na Kranjsko 133.000 K, na druge dežele pa, in sicer na Štajersko 378.000 K, na Koroško 138.000 K, na Gorisko in Gradišcan 40.000 K, na Lito 31.000 K, na Trst z okolico 2500 K, na Dalmacijo 57.000 K, na Tirolsko 223.000 K, na Nižje-Avstrijsko 319.000 K, Gor.-Avstrijsko 309.000 K, na Češko 1.187.000 K, na Moravsko 415.000 in na Galicijo 1.429.000 K.

Naročajte in širite naš list!

Raznoterosti.

† **Nesreča na železnici.** Blizu postaje Czama v Galiciji je povozil brzovlak dvovprežen voz s osebami. Voz je popolnoma razbit. Vozile so se v njem 4 osebe; neki dež. uradnik Brzalik z ženo in 7 letnim otrokom. Oče in dekle sta vsled groznih ran takoj umrla, kočijaž na potu v tarnowsko bolnišnico, edino ženo so še spravili v bolnišnico. O vzroku se še ne ve nič gotovega. Po neki verziji so bile baje odprte zavornice na progi in bi bil torej kriv železn. čuvaj.

† **Kapucinski pater Auracher poročen.** Na Bavarskem in posebno v Monakovem občeznani pridigar Beno Auracher je izstopil iz kapucinskega reda in se poročil na Angleškem s hčerko vladnega svetnika Schmidta.

† **Vojvoda — ponarejalec denarja.** V Madridu so zaprli člana najvišje aristokracije vojvodo Benavente, ko so dobili na njegovem posestvu pri Guadinu v provinciji Granadi veliko ponarejalnico denarja, katera je poplavljala celo Španijo s ponarejenimi duro — denarjem.

† **Amerikanska ekspedicija na južni tečaj.** Amerikanci nočejo zaostati za Angleži. V kratkem odpuhuje angleški kapitan Scott proti južnemu tečaju, pa tudi Amerikanci pripravljajo enako ekspedicijo. Za to ekspedicijo si nabavijo ladjo »Roosevelt«, s katero je plul Peary proti severnemu tečaju; ekspedicije se udeležijo trije tovariši Pearyja, namreč kapitan Bartlett, profesor Donald Millan in inženir George Borup. Ekspedicija se bo blizala od amerikanske strani južnemu tečaju.

† **Zvezda-repatica Halley.** Učenjaki, astronomi pričakujejo z marlično napetostjo pojavljanja znamenite zvezde-repatic po imenu Halley, ki jo bo možno opazovati spomladi t. l. Prikazala se je leta 1758 in zadnjič leta 1835. Ta zvezda-repatica je največja in najkrasnejša, kar jih pozna astronomija. Zato se učenjaki že pripravljajo na važna znanstvena opazovanja. Odkril jo je slavn astronom Halley, ki je po njem dobila svoje ime. Halley je bil prvi, ki je l. 1682 proročeval periodično povračanje te zvezde in je napovedal prvi povratek za l. 1758. Kakor je izračunal, tako se je tudi zgodilo. Točno l. 1758. se je prikazala oznanjena repatica; Halley sam ni izšel zadoščenja, da bi jo videl, ker je umrl že poprej. Leta 1835 so napravili nadaljna znanstvena opazovanja o tem kometu o katerem se ve, da se je pojavila v gotovih razdobjih že v prastarih časih. Dejanski jo omenjajo kronike že izra uničenja Jeruzalema. Opisujejo jo v obliki goreče sablje, znamenje, ki so ga tedanji prebivalci smatrali kakor naznanilo pokončenja svetega mesta. Sploh je veljala ta repatica za prorovalko vojske in ta vraža se je ohranila do današnjega dne. Prva slika te zvezde se nahaja v arhivu mesta Thariense. Tam hranijo preprogo, ki je vanjo vpletena podoba te zvezde v jako fantastičnih obrisih. Iz kake materij obstoji ta komet, tega doslej ni bilo možno dognati z gotovostjo. Vendar se ve, da vsebuje karbolno kislino. Zvezda-repatica Halley bo vidna tudi s prostim očesom 16. marca t. l., ko doseže največji sijaj v jutranjih urah. Opazovati pa jo bo možno tudi o polnoči dne 19. aprila in 20. maja. Ta zvezda-repatica je oddaljena od naše zemlje blizu dvanajst milijonov kilometrov.

Kjer sta v redu tek, prebava,
Sta telo in duša zdrava!
Torej: Da ne boš bolan,
Živaj pravi „FLORIAN“.

Želodčni liker

je pripravil tek in prebavo marsikomu, ki je zama kupoval draga in neprijetna zdravila!

Ljudska kakovost liter K 2-40.
Kabinetna kakovost „4-80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

H. Sutfner

Ljubljana :: Mestni trg
razpošilja ure, zlatnino in srebrnino na vse kraje sveta, obrnite se zanesljivo na domačo slovensko tvrdko. — Veliki novi cenik zastoni.
Novost: Ploščnata, tanka, prava nikelnasta Anker-Roskopf ura na 6 kamnov, pokrovi ostanejo vedno beli, prav natančno 36 ur idoca K 4-50. — Srebrne ure od 6 K naprej. — Večletno jamstvo. Ako blago ne ugaja, se denar vrne nazaj. — Veržice s slov. trakovi: nikelnasta K 1-20, srebrna K 5—, 52

„Jurjevo čistilo“
je danes specialiteta vs. h krem, ostane vedno sveža, torej se ne posuš.
daje najčistejši in najhitrejši blest,
se dobiva povsod in ima ljubljanski grad kot varstveno znamko.

Vsak kdor varuje svoje čevlje, rabi edino

„Jurjevo čistilo“

ki je v svoji dobroti nedosegljivo.

V vedni uporabi napravi usnje zelo mehko.

Edina izdelovalca:

10—1

Kregar & Seljak - Ljubljana.

50 % prihranka

na stroških v gospodinjstvu in vobče trdno zdravje dosežejo v rodovini tiste gospodinje, ki kupujejo namesto kave, čaja, sladnega čaja i. t. d. najboljšje in najcenejše hranivo, imenovano

52—25

Sladin

t. j. dr. Trnkoczyja sladni čaj. Sladinu je treba dodajati malo mleka in sladkorja, zaradi tega se pri njem mnogo prihrani. En zavoj 1/4 kg velja 50 vinarjev. Po pošti pošiljamo najmanj pet zavojev. Glavna zaloga v Ljubljani, lekarna Trnkoczy

Delavski žepni koledar

za leto 1910

je izšel.

Cena 80 vln., po pošti 10 vln. več.

Naročila in denar je poslati

Upravi „Rdečega Prapora“ v Ljubljani.

Posteljno vlago

se odstrani takoj. Starost in spol se morata naznaniti. Pojasnila brezplačno.

Zavod Aeskulap št. 465

20—4 Regensburg, Bavarsko.

Našim somišljenikom priporočamo:

Jlirija in Praxin kremo za čevlje.

Ciril in Metodovo vazelino in vazelino z mednarodno znamko Ciril Metoda ter Polerin čistilo za kovine.

Te predmete izdeluje domača tvornica kemičnih izdelkov Golob & Volk, Ljubljana. 62—2

Kavarna
„Unione“ v Trstu
ulica Caserma in Torre Bianca
se priporoča.